

Memo

Aan
Stuurgroep brede school Ameide

Plaats, datum
Amsterdam, 23 maart 2017
Onderwerp
Nieuwbouw brede school Ameide
Analyse onderwijscapaciteit

Ons kenmerk
916139/2017
Behandeld door
Arjen Huiden
Guido van de Weem

Voor de nieuwbouw van brede school Ameide (BSA) is in november 2015 het programma van eisen afgerond. Na politieke en bestuurlijke besluitvorming en de selectie van een ontwerpteam is in januari 2017 het ontwerptraject gestart. In de eerste overleggen hebben de gebruikers aangegeven dat het gebouw naar hun verwachting, wanneer gebouwd conform het ruimteprogramma als opgenomen in het PvE, bij oplevering al te klein zal zijn. De (onverwachte) groei van het leerlingaantal wordt genoemd als oorzaak.

Dit memo is bedoeld om inzicht te geven in de verwachte leerlingenaantallen waarbij wordt gekeken over een periode van 15 jaar. Hiervoor wordt de meest recente leerlingprognose van Pronexus gebruikt. Om een gevoel te krijgen bij de waarde van deze prognose wordt de prognose gespiegeld aan:

- Geboortecijfers
- Ontwikkelingen woningmarkt
- Alternatieve prognose DUO
- Indicatie van gebruikers

Wat buiten beschouwing wordt gelaten is de wens tot een groter programma van de kinderopvang en peuterspeelzaal. Zij denken circa 70 m2 extra nodig te hebben.

Uitgangspunten PvE november 2015

Bij het opstellen van het Programma van Eisen is uitgegaan van het volgende leerlingenaantal, overeenkomstig met de oktobertelling uit 2014:

- 64 leerlingen OBS Hendrik van Brederode
- 269 leerlingen CBS De Kandelaar

Ten tijde van het opstellen van het PvE lag er een prognose van Pronexus uit maart 2013 die in opdracht van Gemeente Zederik is opgesteld. Deze prognose liet destijds een dalende trend zien voor De Kandelaar, de Hendrik van Brederode leek stabiel. Ondanks de dalende trend voor De Kandelaar is besloten vast te houden aan de leerlingaantallen uit oktober 2014 en het ruimtelijk kader vast te stellen conform deze uitgangspunten.

Leerlingprognose Pronexus

In opdracht van gemeente Zederik is eind augustus 2015 door Pronexus een leerlingprognose opgesteld voor de periode 2016-2035. Deze ziet er voor de beide scholen als volgt uit:

Hendrik van Brederode																
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Aantal leerlingen	64	65	70	74	75	77	77	79	80	81	81	81	81	80	80	

School met de Bijbel Ameide																
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Aantal leerlingen	255	250	257	258	264	268	270	275	279	283	283	284	282	279	279	

Gemiddeld over een periode van 15 jaar zijn de leerlingaantallen als volgt:

- 76 leerlingen voor de Hendrik van Brederode
- 271 leerlingen voor de Kandelaar

Met name voor de Hendrik van Brederode wijkt dit aantal sterk af van het vertrekpunt bij het opstellen van het Programma van Eisen. Dit zou een extra groepsruimte voor de openbare school rechtvaardigen.

Verwachtingen

Hoewel Pronexus in haar prognoses ook de regionale ontwikkelingen (geboortecijfers en woningmarkt) meeneemt zijn hieronder de gegevens over de regionale situatie verwoord.

Geboortecijfers

De geboortecijfers uit de afgelopen periode zijn als volgt:

	Ameide	Tienhoven
1-1-2010	19	11
1-1-2011	35	7
1-1-2012	29	4
1-1-2013	45	8
1-1-2014	35	9
1-1-2015	33	5
1-1-2016	49	8

Conclusie: de geboortecijfers geven een grillig beeld. Pieken in de geboortecijfers worden opgevolgd door dalen. Deze cijfers zijn geen reden om af te wijken van de prognose van Pronexus.

Ontwikkelingen woningmarkt

Navraag bij een makelaar geeft het volgende beeld:

- De medio 2016 opgeleverde nieuwbouw woningen worden voornamelijk door inwoners van gemeente Zederik gekocht, met name jonge gezinnen (starters)
- Sinds 2013 is er een stijging van het aantal verhuisbewegingen in en naar Ameide. In 2013: 12 stuks t.o.v. van 2016: 35.

De komst van jonge gezinnen naar Ameide wijst op een toename in het aantal leerlingen voor de scholen in Ameide. Op een grotere schaal is gekeken naar de bewegingen in de gemeente Zederik. Cijfers van het CBS laten zien dat de uitgaande beweging even groot is als de inkomende beweging. Er is geen reden om aan te nemen dat de gemeente als geheel groeit of krimpt als gevolg van verhuisbewegingen.

De nieuwe woningen, en daarmee de nieuwe bewoners, geven aan dat het aantal kinderen mogelijk toeneemt. Dit is in lijn met de prognose van Pronexus. Wij zien vanuit de ontwikkelingen in de woningmarkt geen reden om af te wijken van de prognose van Pronexus.

Alternatieve prognose

Een alternatieve, meer platte prognose is de prognose van DUO. DUO stelt jaarlijks prognoses op en gaat hierbij uit van CBS gegevens. De laatste prognose van DUO (n.a.v. oktobertelling 2015) laat zien dat de Hendrik van Brederode gemiddeld over een periode van 15 jaar (2016-2031) 62 leerlingen heeft. Bij de oktobertelling van 2016 had de Hendrik van Brederode echter 67 leerlingen. Volgens de DUO prognose van 2015 zouden dit er 65 zijn. In werkelijkheid groeit de school ten opzichte van een verwachte daling volgens de prognose van DUO. Dit zet vraagtekens bij de gegevens van DUO.

Voor De Kandelaar laat DUO een gemiddelde van 265 leerlingen zien over een periode van 15 jaar (2016-2025). Bij de oktobertelling van 2016 waren dit er 250. Volgens de prognose van DUO uit 2015 zouden dit er in 2016 243 moeten zijn. Dit zet vraagtekens bij de gegevens van DUO.

Deze verschillen zijn te verklaren doordat DUO bij haar prognoses uitgaat van macro gegevens van het CBS en daarbij regionale ontwikkelingen niet meeneemt. ICSadviseurs ervaart in de praktijk in meerdere gevallen verschillen tussen de DUO prognoses en prognoses van Pronexus die regionale ontwikkelingen wel meenemen en meer op detailniveau uitgewerkt zijn. Aangezien er in dit specifieke geval meer detail gewenst is hecht ICSadviseurs geen waarde aan de leerlingprognose van DUO.

Indicatie van gebruikers

De Kandelaar (opgave Wim Wilkens, per email d.d. 17 februari 2017)

- In Ameide gaan ook kinderen van buiten het dorp naar de scholen. Bijvoorbeeld uit Lexmond, Langerak en Meerkerk. Deze ouders wonen in het buitengebied en kiezen soms voor de Kandelaar.
- Medio februari 2017 waren 257 leerlingen ingeschreven op De Kandelaar
- Begin juli is dat aantal 272
- Groei onder andere door 8 Syrische kinderen, andere 7 door andere tussentijdse instroom
- 3 kleutergroepen en 8 groepen 3 tot en met 8 inclusief 1 groep voor hoogbegaafden. 11 lokalen in gebruik
- De verwachting is dat aankomend jaar op basis van de groei met een vierde kleutergroep wordt gestart, totaal 12 groepen.

De verwachte groei van de Kandelaar komt overeen met het vijftienjaars gemiddelde uit de prognose. Aandachtspunt hierbij is dat de komst van statushouders tijdelijk van aard is en waarschijnlijk niet is meegenomen in de cijfers van Pronexus. Dit maakt dat het huidige leerlingenaantal (tijdelijk) hoger is dan de prognose voor 2017. Advies is om het aantal van 271 leerlingen over te nemen. Dit betekent een normatieve ruimtebehoefte van 1.563 m² bvo ten opzichte van 1.553 m² ten tijde van het opstellen van het Programma van Eisen. Een verschil van 10 m² bvo.

De Hendrik van Brederode (opgave Wil Pierhagen per email d.d. 17 februari 2017)

- Op 1 oktober 2016 waren 66 leerlingen ingeschreven op de HvB.
- Medio februari 2017 waren dat er 70
- Op 1 oktober 2017 zijn dat er minimaal 73
- Een groei in 1 jaar van ruim 10,6%
- De HvB werkt met combinatiegroepen en gebruikt daarvoor in de praktijk 4 lokalen. Deze ruimte is zeer gewenst om leerlingen zelfstandig of in kleinere groepjes in een andere ruimte te laten werken.

Aanvullend is via e-mail (Wil Pierhagen d.d. 5 maart 2017) de volgende prognose ontvangen:

1 oktober 2017	1 oktober 2018	1 oktober 2019	1 oktober 2020
76 leerlingen	75 leerlingen	76 leerlingen	76 leerlingen

De verwachte groei van de Hendrik van Brederode komt overeen met de prognose. Advies is om het aantal van 76 leerlingen over te nemen. Dit betekent een normatieve ruimtebehoefte van 582 m² bvo ten opzichte van 522 m² bvo ten tijde van het opstellen van het Programma van Eisen. Een verschil van 60 m² bvo.

Hummeltjeshoeve (kinderopvang en peuterspeelzaal)

Hoewel de omvang van de kinderopvang en peuterspeelzaal geen onderdeel zijn van deze analyse, geven ook zij aan dat ook zij groeien. De groei van de kinderopvang en peuterspeelzaal zal naar alle verwachting leiden tot een 1 op 1 groei van het aantal kinderen op de BSA aangezien er geen andere scholen in de omgeving zijn.

Binnen het kinderdagverblijf constateert De Hummeltjeshoeve de volgende ontwikkelingen:

- In november 2015 had het kinderdagverblijf 26 kinderen, verdeeld over een babygroep en een peutergroep;
- Tussen januari 2016 en november 2016 is er een groei (in omzet) geweest van circa 47% met als resultaat dat het kinderdagverblijf vanaf september 2016 vol zit op ma-di-do en geen nieuwe kinderen kan opnemen (terwijl daar wel vraag naar is). De activiteiten concentreren zich op ma-di-do. Op woensdag en vrijdag is er minder vraag gezien de lestijden van de CBS (de onderbouw is op woensdag- en vrijdagmiddag vrij);
- Wanneer de CBS haar rooster in de toekomst mogelijk aanpast aan het rooster van de OBS zal de piekbelasting op de ma-di-do afnemen met als resultaat een meer gelijke spreiding over de dagen in de week;
- In verband met de grote groepen is de wens om niet 2 grote ruimten, maar 3 iets kleinere ruimten te hebben zodat de groepen beter opgedeeld kunnen worden naar leeftijd en voor de kinderen een rustigere situatie ontstaat.

Binnen de peuterspeelzaal constateert De Hummeltjeshoeve de volgende ontwikkelingen (*ontvangen per e-mail van Nicole van Haarlem dd. 18 februari 2017*):

- De psz heeft op dit moment 60 kinderen die minimaal 2 dagdelen komen. Sommigen kinderen komen 3 dagdelen omdat zij meer aandacht/zorg nodig hebben (VVE).
- De psz is gemiddeld 95% bezet. De ene dag 100% en de andere dag 87.5%. Dit verandert ook vaak omdat kinderen ouder worden en naar de basisschool gaan, later starten bij de psz, of van dag wisselen.
- Als je rekent op een bezetting van 95%, dus 15 kinderen gemiddeld op een groep dan zit je als organisatie goed. Maar je moet wel uitgaan van een groepsruimte van 16 kinderen, omdat je vaker vol zit dan niet.
- Rekening houdend met bovenstaande bezetting en behoefte kan uitgegaan worden van 1 groepsruimte. Voor de Hummeltjeshoeve is het niet mogelijk om op basis van eigen ervaring een prognose af te geven voor het aantal kinderen.

Bovenstaande input van de Hummeltjeshoeve geeft beperkt inzicht in de toekomstige extra instroom voor de scholen.

Conclusie

Het aantal leerlingen in Ameide is de afgelopen jaren gegroeid. De verwachte ontwikkelingen in het aantal leerlingen komen overeen met de cijfers uit de meest recente prognose van Pronexus. Ook de signalen van gebruikers zijn in lijn met deze groei maar kent een grillig(er) beeld. Deze signalen leiden er niet toe om de Pronexus cijfers ter discussie te stellen of bij te stellen.

Ons advies is om uit te gaan van de laatste prognosecijfers en daar het ruimteprogramma op aan te passen. Dit betekent concreet dat de HvB circa 60 m2 extra krijgt toegewezen en De Kandelaar 10 m2.

Binnen deze (extra) normatieve ruimtebehoefte kunnen door de gebruikers tijdens het ontwerpproces keuzes gemaakt worden voor aantallen, toewijzing en omvangen van groepsruimten die passend zijn bij het onderwijskundig concept.

De 70m² grotere oppervlakte vraagt om circa € 115.000 inclusief btw extra investering waarbij uit is gegaan van de vierkante meter prijs van 1.649 euro per m² die gehanteerd is voor de onderwijsmeters in het startdocument d.d. 16 maart 2016. Daarbij maken wij direct de kanttekening dat in de huidige markt een investeringsbedrag van € 1.850 euro per m² een meer reëel uitgangspunt is.